

Leidžia Spaudos b-vė „Sviesa“

Redakcijos ir Administracijos adresas: „LIETUVIS BRAZIL.“ Rua Bandeirantes, 92 (Bom Retiro) Caixa postal, 1764. S. Paulo.

LIETUVIS BRAZILIOJ

JORNAL LITHUANÓ

Atsk. numeris 300 reis
Prenumeratos kainas:
Brazilijoje metams — 10\$000
pusei — 6\$000 atskiriems mėn. siams po 1\$000.
Užsienin: metams — 20\$000.
pusei metų 12\$000.

Redaguoja Redag. Komisija.

4-ti METAI.

SÃO PAULO, 1932 m. Birželio - Junho mėn. 25 d.

NR. 25 (181)

LIETUVOJE

Ką rašo Lietuvos laikraščiai

Papiginta miško medžiaga.

Ministerių kabinetas leido žemės ūkio ministerijai parduoti iš viešų pavymų ūkininkams sausuolius, išvirtėlius ir vėjolažius medžius, išdėsčius išmokėjimą 3 metams.

Vaidinimai pademarklinij.

Valstybės teatro dramoms artistai, teatro sezonui Kaune pasibaigus, važiuos vaidinti į netoli demarklinijos esančias vietas.

Lietuvos organizacijos.

Vidaus reikalų ministerijos žinio mis, Lietuvoje pernai metų pabaigoje veikė 4,361 organizacija. Iš jų 718 skyrių, 102 centrai, 3483 skyriai ir 45 rajonai. Visose organizacijose buvo 247, 089 nariai. Daugiausia žmonių alyvauja kultūrinėse organizacijose, būtent — 80,050, tikybinėse — 46,053, labdarų — 23,066, ekonominėse — 16,913, politinėse — 15,667, sveikatos apsaugos — 14,734 blaivybės — 8403, profesinėse — 10,965, kovai su gaisrais — 8280, sporto — 6550 ir visose kitose — 654 nariai. Daugiausia organizuotų žmonių yra Kaune (59.508).

Kino studijos darbai.

Kino studija Kaune, teatro J. Vaičkus vadovaujama, dirba visu tempu. Įsirašo vis naujų klausytojų. Kas sekmadienis studijos vedėjas p. J. Vaičkus pasiūlyęs vyksti į provinciją su paskaitomis apie lietuviškos filmos reikšmę mūsų gyvenime ir kaip greičiau filmas pradėti Lietuvoje gaminti. Gegužės 29 d. buvo p. J. Vaičkus paskaita Marijampolėje, kino «Rambynas» patalpos 13½ val. Juozas Vaičkus, nebedomas sunkumo, rudenį jau žadąs pradėti ruošti pastatyti atskiras lietuviškos filmos «Kražių skerdynės» scenas. Šios filmos pastatymas truks apie metus laiko.

Malūno pramonė Lietuvoje.

Lietuva yra žemės ūkio kraštas. Labai daug auginama įvairių javų, kurie sumalti suvartojami arba žmonių maistui arba kaip pašaras gyvuliams. Iš šito suprantama, kad Lietuvoje turi būti gan daug malūnų. Šiuo laiku Lietuvoje yra 1.470 malūnų, iš jų 500 yra vėjo malūnai, 460 vandens malūnai, 270 garo malūnų, 190 motorinių malūnų, 27 elektros malūnai ir 23 kitoki malūnai. Klaipėdos krašte yra 140 malūnų. Nežiūrint tos naudos, kurią malūnai teikia visam kraštui, jie kai kada yra ir žalingi. Tai daugiausia didieji malūnai. Jie supirkę grūdus ir sudarę sindikatą sugeba pabranginti miltus, duoną ir bendrą gyvenimą. O tatau šiais krizių laikais piliečiams labai nesmagus dalykas. Todel kai kada malūnininkai turi ir ne visai gerą vardą Lietuvoje.

Sumažėjo importas svetimų prekių

Importas šiemet sumažėjo kuone

per pusę. Sumažėjusio beveik 50% importo pozicijose nėra nė vienos padidėjusios pozicijos, kas nėra buvę nė vienas metais pastebėta.

Audinių importas, nors tebėra senoviškai viena didžiausių importo pozicijų, bet pakėlus muitus ir gyventojams labiau perkant vietos gaminius, sumažėjo 47% savo kiekio. Tat paveikė ir verpalų ir siūlų importą, kuris sumažėjo 21% savo kiekio. Tekstilės žaliavos importas sumažėjo 76% savo kiekio. Savo cukraus fabriko įsteigimas paveikė cukraus importą, kurio kiekis sumažėjo 2,83 tūkst. tonų arba 52% ir vertės 1,44 mil. lt. arba 63%. Cemento importą, kuris sumažėjo 61% savo kiekio ir 71% savo vertės. paveikė nuna tomas šiais metais menkesnis statybes užsimojimas. Ta pati priežastis veikė geležies ir jos dirbinių importas, sumažėjusį 44% savo kiekio ir 50% savo vertės.

Raudonasis Kryžius atidaro ligoninę Birštone.

Lietuvos Raudonasis Kryžius ateinančią mėnesį atidarys Birštone kurorte ligoninę įsienėjusioms moterų ligoms gydyti. Šios ligos bus gydomos įvairiomis purvo voniomis, elektros diatermijos ir kitais įvairiais aparatais. Ligoninė veiksianti tik kurorto sezonų metų. Ligoninę ves tam reikalui pasiustas gydytojas — specialistas. Be to, bus komandiruotos iš Raudonojo Kryžiaus kelios gailingosios seserys. Ligoninę nuolat lankys profesorai iš Kauno.

Apie ugniagesybą per radio.

Priešgaisrinės propagandos savaitės proga gegužės mėn. 25 ir 26 d. 18 val. 25 min. buvo paskaitos per radio apie ugniagesybą ir priešgaisrinės apsaugos reikais. Vieną iš paskaitų skaitė kovai su gaisrais referentas p. Siemaška.

Šoferius apdraus.

Apraūdimo drauja «Lietuva» sutiko apdrausti šoferius nuo mirties ir nelaimingų atsitikimų.

Rūpinasi.

Kauno m. taryba ruošia privalomą nutarimą, kuriuo bus įsakomą namų savininkams duoti žmoniškesnius sargams ir kiemsargiams butus. Šiam dalykui geriau iširti išrinko komisija.

Šventvagystė.

Piktadariai įlindę į Mažeikių bažnyčią išbarstė komunijas, iškraustė aukų skrynutes ir nuvertė nuo altorių žvakes. Piktadariai iškomi.

Atleista 20 žmonių.

Nuo ragpiūčio mėn. 1 d. atleidiama taupumo dėlai iš Kaune esančio valst teatro 20 žmonių; artistų ir tarnautojų. Tuo manoma sutapatyti per metus 700 tūkstančių litų.

Darbininkai grįžta.

Šiomis dienomis keletas per Mariampolę grįžo iš Vokietijos, nes juos vokie

Dėmesio!!!

Dėmesio!!!

„Dr. V. Kudirkos“ liet. prad. mokyklos Tėvų K-tas rengdamasis, prie paminėjimo 3 jų metų mokyklos gyvav. no. Š. m. Liepos 2 d. šeštadieny ruo da Mooca 508 rengia šeimyninį

VAKARA

PIRMA KARTA S. PAULYJE

Bus suvaidinta vieno veiksm. įdomi, linksma komedija «Vestuvės per prievartą». O kiek juokų, juokelių iš, to seno berno Po vaidinimo seka deklamacijos, šokiai, žaidimai konf. serp. skrajojantis paštas ir t. t. Tad visi į vakarą, o atsilankę nesigailėsite Pradžia 8½ val. vak. ligi 4 val. ryto, pakvietimus galima gauti, Villa Anastacijos pr. mokykloje pas p. Gaigalą ir „Liet. Braz.“ redakcijoj. Mookos mokykloje ir pas T. K to narius.

«Dr. V. K. prad. mok. T. K-to Valdyba.

šiai išvarę, nors keletą metų ten dirbo ir turėjo nuolatinius darbus.

Popieros fabrikas.

Petrašūnuose popieros fabrikas, statomas švedų, pradėsiąs veikti tik nuo ateinančių metų.

Didins Marijampolėje cukraus f-ką, nes būsią pristatytas dar ketvirtas katilas, praplėsti runkeliaus sudėti sandėliai ir pravesta iki fabriko dar viena geležinkelio šaka. Dabar f-kas nedirba bet rudenį vėl ras darbo keli šimtai darbininkų.

Paieškojimas.

Jonas Savickas gyv. Brazilijoj sūnus Teodoros Savickienės gyv. Lietuvoje, Kaunas, prašome atsiliiepti arba žinantieji apie jį pranešti jo adresą: «Lietuvis Brazil.» redakcijai.

Pranešimas

Lietuvos Respublikos Konsulatas São Paulo, rua Aureliano Coutinho, 10 kviečia:

- 1) Mikaliną Čizauskienę,
 - 2) Petrą Mackevičių, iš Kauno,
 - 3) Mariją Lesovičiūtę — Janavičiienę,
 - 4) Benjaminą Bormaną iš Jurbarko v.
 - 5) Valeriją Baltokiene, iš Skaitgirio val.
 - 6) Joną Stancelį, iš Želvos val. (arba tą asmenį, kuris apie Stancelį yra suteikęs Konsulatui žinias).
- tuojau užėiti Konsulatan arba nurodyti savo tikrus adresus.

LIETUVOS KONSULATAS.

Kas bus, kas nebus, bet Lietuvos neprazus!

Šiandien tai šoksime!

Nes visiems yra žinoma, kad Liet. Dainos — Meno drauja «Viltis» birželio 26 d. ruošia linksmą šokių

VAKARA

LIETUVIŲ NAME RUA BANDEIRANTES 92.

Pradžia 7 v. v. pabaiga 12 val. Grieš liet. dūdų orkestras.

Pakvietimus galima gauti: pas draugijos narius.

Pastaba: panelė atėjusi su vaikinu, įeina be pakvietimo.

RENGĖJAI.

Patikimiausias patarėjas yra

mūsų

Bankas

Lietuvių skyrius

visad pasiruošęs jums padėti žodžiu ir darbu
APLANKYK SAVO TAUTIETI
ŠIAME BANKE

BANCO GERMANICO

Rua Alvares Penteado 17, kertė Rua Quitanda.

OKUPOTA LIETUVA.

Sena giesmė.

Šiomis dienomis Vilniaus apygardos teisme prasideda kelių švenčionių lietuvių byla, kaltinamų šnipinėjus Lietuvos naudai. Keli kaltinami iki teismo buvo paleisti už užstatą, o keli visą laiką kalėjo. Panašių bylų okupuoto krašto lietuviams lenkai nuolat išgalvoja, tuo būdu irgi engdami lietuvius.

Svečiai iš N. Lietuvos.

Gegužės 15 d. į Vilnių iš nepriklausomos Lietuvos buvo atvykę Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto studentų delegacija. Svečiai atvyko per Vievy. Čia juos pasitiko Vilniaus lietuvių studentų vicepirmininkas J. Latvys. Okupantai mūsų studentams leido išbūti okupuotoje Lietuvoje ligi gegužės 18 dienos.

Atrasti XII — XIII a. griuvėsiai.

Vilniaus spauda praneša, kad Gardine, bestiprinant Nemuno vandens plaunamą ir griūvantį senos pilies kran-

tą, atrasta mūro griuvėsiai iš XII—XIII amžiaus. Gardinas tuomet buvęs atsikiros kunigaikštystės sostine. Iš iškasenų kol kas sunku pasakyti, ar tai būtų gyvenamojo namo liekanos ar kokių sustiprinimų siena. Laikraščiai pažymi, kad ten bekasinėjant atrasta kelios akmeninės kulkos, daug įvairių senovės keramikos fragmentų ir brangios vertės senovės liekanų.

Neleidžia steigti Šv. Kazimiero draugijos skyriaus.

Ignalino lietuviai norėjo įsteigti pas savo šv. Kazimiero draugijos skyrių, bet vietos administracija neduoda leidimo susirinkimui.

Lietuvių byla švenčionyse.

Š. m. gegužės 13 d. švenčionyse buvo 10 ties lietuvių vasiūničių byla. Jie kaltinami kėlę bažnyčioje triukšmą ir giedoję lietuviškai. Vasiūnių parapija buvo įkurta po Didžiojo karo. Ją įkūrė ir bažnyčia pastatė vien lietuviui, todėl ir pamaldos pradžioje buvo vien lietuviškos. Tačiau 1927 m. buvo gautas nuo vyskupo įsakymas, kad Vasiūnuose kas trečia savaitė būtų laikomos

J. GAURILIUS.

Klaipėdos kraštas ir lietuvių kovos dėl jo.

Mokslininkai, betyrinėdami įvairių kalbų santykius, rado ir įrodė, kad lietuvių tauta pareina iš tos pačios indoeuropiečių arba indo — germanų šeimos, kaip graikai, germanai ir k. Vėliau kalbininkai nustatė, kad lietuviai, latviai ir prūsai kada tai senovėje kalbėjo viena kalba ir buvo vieno ir to paties kilmės tautos. Šios giminės ar tautos, indoeuropiečių šeimoje sudarydamos savystoviai atskirą grupę, gavo baltų, arba aisčių vardą.

Neminėdami senosios praeities atsiminimus, galime visai aiškiai nusakyti, kad šios aisčių šakos giminės: lietuviai, prūsai ir latviai apsigyveno dabartinės Baltijos jūros pakrastyje dar nuo senų seniausių laikų. Čia jie sukūrė savo sodybas, išsikirsčiusias upių, ežerų ir neperžengiamų girių pakraščiuose. Lietuviai Baltijos jūros pakraščiuose gyveno atskirą vietą susigrupavimuose, kuris turėjo savo pavadinimus, kaip šaurėje prie jūros — Nadravė; — Su dāvija plačiai traukėsi į rytus net iki Nemuno, o pietuose ji net pasiekdavo jotvingių sritį, kur gaudavo Dainavos vardą. Šalia Nadravės į žemaičių pusę traukėsi trečioji lietuvių gyvenamoji žemė ir kuri įsispraudusi į Prūsų žemę, buvo vadinama Šalavė. Šalavė traukėsi abiem Nemuno žemupio pusėm. Beveik ta visa trečioji lietuvių gyvenamoji vieta — Šalavė su nedideliomis Nadravės ir sudavijos dalimis t. y. tuo jau už senos Vokietijos sienos, liko išlaikyta lietuvių kalba ir lietuviški papročiai ir ta vieta sudarė Prūsų, arba

taip vadinama Mažąją Lietuvą. Čia, antai, randame kalbant lietuviškai Klaipėdos, Šilokarčiamos, Ragainės, Tilzės, Gumbinės apskrityse.

Kaip lietuviai susispietė Nemuno pakraščiuose, taip ir prūsai išsikirstę daugiau į vakarus prie Baltijos jūros, turėjo savo senovišką staburdžių tikybą, savo papročius, savo apeigas. Bet jau dešimtojo amž. pradžioje pasirodė pirmosios Kristaus moksle skelbimo kregždės — misionieriai kurių likimas buvo apvertktinas ir anksčiau ar vėliau jie turėjo žūti nuo vietos gyventojų, t. y. prūsų.

«Ko betgi nėra pasiekęs apaštalinimas taikiu žodžiu, pastebi Voigt'as — tą išrišo kruvinais kardais». Ir tuos «kardo evangelijos» pirmus žygius prieš Prūsus pradeda XI šimt. (1014 — 1015) lenkų karalius Boleslovas Narsusis (Chrobry) ir tokie žygiai su kryžiumi ir kardu tęsėsi keletą šimtmečių. Vardan skelbiamą Kristaus ideją, vardan gražių ir įvairių idejų pasiūlyta latakais pirmiau prūsų, jotvingių ir pagaliau lietuvių kraujas.

Kaip jau pažymėjau, pirmiau ėjo įvairūs vyškupai, kunigai bei misionieriai, bet radę ten smarkų pasipriešinimą iš čiabuvių pusės, turėjo ieškoti naujų kelių savo sumanymams ir tikslams pasiekti. Ir čia atėjo mintis persikviesti pas save į Prūsus bendriems žygiams jau tuomet įgarsėjusį vokiečių ordiną, kuris buvo sukurtas garsiam Palestinos (kryžiaus) karams. Ordinas suvilytas gausiomis dovanomis bei pa-

PASAULYJ

Vokietija stato kreiserius.

Vokietijos karo biudžete nustatytos sumos trečiam karo laivui statyti. Be to, biudžete numatyta skirti daugiau pašalpų aviacijai kaip pereinamais metais.

Mirė miliardierius.

Šiomis dienomis mirė vienas turtingiausių žmonių pasauly, Dolaro garlaiviu b-vės savininkas multimilijonierius Dolar. 13 metų būdamas Dolar atvykęs iš Škotijos į Kanadą, skuto bulves. Būdamas 53 metų, jis nupirko savo pirmą 300 tonų laivą, iš kurio išaugo didelis 40 laivų laivynas. Dolar mirė 88 metus eidamas.

Gorgulovo teismas.

Spaudos žiniomis, Prancūzijos prezidento Dumero užmušėjo Gorgulovo byla teisme bus svarstoma liepos mėn.

465 anglų mylių per valandą.

Italas leitinantas Neri pasiekė neįtikimą 465 anglų mylių per valandą skridimą, tuo sumušdamas visus pernykščius anglų skridimo rekordus.

pamaldos lenkų kalba. Žmonės tuo buvo labai nepatenkinti, juo labiau, kad, išskyrus keletą valdininkų, Vasiūnuose lenkų visai nėra. Parapijiečiai, tačiau, tylėjo.

Bet štai, po kiek laiko vėl gaunamas nuo vyskupo raštas, kuriuo klebonui įsakoma įvesti Vasiūnų parapijos bažnyčioje pusiau lietuviškas pusiau lenkiškas. Kai klebonas kun. Miškinis tą vyskupo laišką bažnyčioje perskaitė, kilo triukšmas; nepatenkinti buvę ir vie ni ir antri. Žmonės pradėjo giedoti lietuviškai. Policininkai surašė dešimčiai lietuvių parapijiečių protokolus ir perdavė teismui. Lenkui, tačiau, ne vietovės protokolo nesurašė.

sisekusiais žygiais užimtose vietose patampa visai savarakiškas valdovas priklausęs tik ir pripažįstas vokiečių vyriausybei.

Prūsai gi, menkai ginkluoti, bet tinkamos politinės bei karo organizacijos, prieš tas naujas kryžiuočių minias, po vieno kito rimtesnio susirėmimo, turi pasitraukti slapstydamies miškuose, ar pagaliau neradę kitokios išeities bent formaliai «lenkdamė tikybos jungui kupurą» išsaugodavo savo gyvybes.

Naujai užkariauotose vietose iš jų apylinkėse greitu tempu eina sėslių vokiečių kolonizacija. Vokiečiai į šias derlingas, bet mažai apdirbtas bei retai apgyventas vietas, siunčia vokiečių kolonistus iš Turingijos, Lubeko ir kt. Šiose nuolatiniuose kovose nors prūsai retkarčiais ir parodydavo savo galią, bet, bendrai, užkariavimo bei pavergimo procesas nors ir išlėto, bet nuolat ėjo. Gal tas pavergimas ir toliau eitų, bet ordnui prūsų rytuose pastoja kelią naujai sukurta valstybė — Mindaugo galybė, kuri atlaiko tą antpuolį ir vėliau net sutriuškina paties ordino galybę.

Taip aisčių šakos prūsų giminė žlugo ir jos griuvėsiuose išdigo nauja galybė — vokiečių ordino galybė, kuri vėliau visoj savo pilnumoj ėjo į Vokietijos imperijos sąstatą ir ribas.

Ordinas paglemžęs prūsus — tęsė savo žygius toliau į rytus, bet čia, kaip sakau, jam tenka susidurti jau su daug geriau organizuotu ir stipresniu priešu — lietuviais. Anuometinė Lietuva turėdama daug priešų iš pietų ir vakarų ir rytų nors blaškėsi savo didelės valstybės ribose, bet ji stiprėjo, turtėjo, o taip pat ir jos valstybės sienos toli nužengė į rytus bei pietus. Bet tuometinis Lietuvos rytuose ordinas laikas nuo laiko savo nuolatiniams užpuolimais atplėsdavo vis naujus lietuvių apgyventus plo-

D-r MAX RUDOLPH.

vokietys gydytojas

Operacijos, moterų ligos, gydymo pagalba, Rentgeno spinduliai.

Kambarys: Priėmimas:
Rua Hollanda, 5. Praça Ramos de Azevedo, 16.
Telef. 7-5689. II aukšt. (Predio S. Paulo. Gloria) Tel. 4-2576.

Priėmimas nuo 3—5 val. šeštadieniais nuo 1 — 3 val.

Nauja popiežiaus enciklika.

Popiežius išleido naują encikliką, kurioje tikinčiuosius, dabar užėjus sunkiems laikams, kviečia melstis ir atgailauti.

Pasitrauks Pilsudskis.

Lenkijos spauda praneša, kad Lenkijos maršalas žada visai pasitraukti iš valdžios darbo. Esą pablogėjusi Pilsudskio sveikata.

Dancigą supa lenkų kariuomenė.

Užsienių spauda praneša, kad laisvas Dancigo uostas apsuptas lenkų kariuomenės.

Lietuvių mokyklų chorai.

Neseniai Čikagoje buvo lietuvių parapijų mokyklų dainų šventė. Choras vadovavo vargoninkai. Grojo lietuvių akademikų orkestras. Geriausiai padainavusiems trims chorams buvo skirta dovanų. Konkursinė daina buvo Hosmero „Hard A-Lee“, tačiau visi pripažino, kad geriausiai padainuota lietuviškos tautiškos dainos, kurių gražumą iškėlė ir Čikagos vyskupijos mokyklų direktorius kun. Daniel Cumingham. Dovanas laimėjo 1) Nekalt. Prasidėjimas parap. mokyklos choras, vadovaujamas J. Audirkos, 2) šv. Jurgio parap., vadovaujamas A. Pociaus, 3) Dievo Apvaizdos parap., K. Sabonio.

Iškilmės baigtos Amerikos ir Lietuvos himnais.

tus ir retkarčiais net prisirišdavo iki pat Žemaitijos.

Ordinas — gi naujuose žemės plotuose nepaprastai praturėjo: pinigų buvo daug, bet tuo pačiu jų vidaus tvarka ir drausmė suiro. Mainėsi, be to, ir patys laikai; viduramžis nyko, turėjo dėti to išnykti ir viduramžio padaras — ordinas. Lietuva Vytauto Didžiojo vėdama styprėjo ir galių gale, ordinas kovos su lietuvišiais neišlaikė ir prie Žalgirio jis buvo galūtinai sutriuškintas. Žalgirio 1410 mt. pralaimėjimas buvo ordino galo pradžia. Jis turėjo išsižadėti savo plačiosios planus bei sumanymus ir atsitraukti. Lietuva gi išvarginta nuolatiniams ordino pudinėjimams norėjo taikos ir 1422 mt. prie Melnos ežero sutartimi nusistatė galūtiną penkis šimtus metų ligi šiol išstovėjusia siena tarp Mažosios ir Didžiosios Lietuvos. Ši 1422 m. nustatyta siena perskyrė mūsų tautą į dvi dalis ir mūsų broliai anapus sienos liko vokiečių valdiniais. Ordinas rytuose su Lietuva sudarė jau pastovius taikos pagrindus, bet ordino žemių viduje ėjo nuolat kovos, sukilimai ir tas viskas galūtinai privedė prie to, kad ordino galybė paaijo visai ir jo žemės plotai liko pietuose lenkų apkarpyti. Prūsijoje ordinas tvirtiau įsitaisė netik politiniai, bet ir ekonominiai, todėl buvo ten ir žmoniškesni įstatymai, ir mokyklos ir kultūra, tuo tarpu vėliau užkariauotose vietose, ir ypač Mažojoje Lietuvoje, buvo įstatymų žiaurumas pilnai visumoj ir bendrai ordinas į šią kraštą (M. Lietuvą) žiūrėjo kaip į posūnį, bet ne kaip į savo tikrą vaiką.

(Bus daugiau).

Rusija didina savo galybę.

Rusijos komunistai nori iš visų valstybių sudaryti sąjungą. Į šią sąjungą nori, kad įeitų Turkija, Persija ir Afganistanas, jei norėtų galėtų prisidėti ir Kinija. Šiai sąjungai noriai apsimu vadovauti Rusija. Jei pavyktų tokią sąjungą įsteigti, tai ji apimtų 500 mil. gyventojų. Tada aišku, komunistai nusprendė vieni sam pasauliui. Komunistų vadų tarpe dirbami minėti sąjungai įsteigti planai. Tačiau drąsiai galima sakyti, kad komunistams iš to nieko neišeis, nes per daug žiauriai jie pasauliui užsirekomendavo.

Dėl senų prisiminimų nervinas.

Didžiojo karo prisiminimai nelabai gerai nuteikia valstybių vyrus. Jų prisiminimai pradeda vieną antrąms prikaišioti kaltes ir netaktus. Štai neseniai našiginklavimo konferencijoje, kur reikėjo kalbėti apie taiką užmiršus visų karo buvusius žiaurumus prancūzų ir vokiečių atstovai pasisakė koletą karčių žodžių. Vokiečių delegatas prancūzų atstovui užmetėms dėl nekaltų Didžiojo karo miestų bombardavimo, užsigavo ir prašė daugiau tokių reikalų nekelti, nes nieko bendro su svarstomais reikalais neturi.

Skolos suregulavimas.

Amerika pasiūlė Lietuvai sureguliuoti skolas. Mat 1931 m. Lietuva Amerikai turėjo sumokėti 220 tūkst. dolerių. Dabar Amerika, einant Huverio planu visą skolą, kuri sudaro apie 60 mil. lt., išdėstys 10 metų.

Išplūdo lietuvius.

Kai lietuvių giedotojų s gios ekskursija plaukė pro Tilžės tiltą į Kauną Nemunu, tai būrys vyrų iš Tilžės ant tilto subėgė plūdo ekskursantus: «Jūs kvaili lietuviški šunes» ir kitaip. Praeinant garlaivini pro tiltą, pasipylė akmenys, bet ne labai siekė, nes garlaivis laikėsi Lietuvos pusės. Tilžėje kalbama, kad daugumas tų akipelėšų buvo hitlerininkai. Ekskursijoje dalyvavo ir vokiškai kalbančių klapiediečių, tai dabar įsitikino, kad «aterlandas» akmentimis juos sraide ir šunimis plūdo.

J. V. Tėvūnas.

Laimė per kovą.

va.

(tąsa)

Jurgis ranką įleido į vidaus kišenę ieškodamas pinigų, kad Alenutę prajuokintų, bet apsigraibstęs išbalo, pamėliuavę lūpos ėmė virpėti.

Kas atsitiko? pripuolusi klausė Alenutė. — Ar pinigus pametė? — Nelaimingas aš! Jau nenoriu toliau gyventi, — dejavo Jurgis. Alenutė ramino jį.

— Būki vyras Jurguti, dar nepasakutinis duonos kasnis dingo, namie dar yra visko iki valiai, yra dar ir pinigų. Aš Jurguti labai būčiau laiminga kuomet tu būtumei meilesnis, manęs nepamirštumei, kad esu tavo visam gyvenimui draugė.

Turtai nėra tiek svarbūs kiek yra svarbi sveikata ir vienybė vedusių tarpe. Kad taip Jurguti sutiktumei vienu metu laikotarpyje klausyti manęs taip kaip klausė paklusnus vaikas motinos, ar vėliau visą gyvenimą klausyčiau tavę ir tikrai maudu liktuva laimingi. Jei ankėčiau būtum buvęs paklusnus man, nebūtų šiandien įvykusi tokia liūdna ir nelaiminga diena.

Jurgis ėmė verkti kaip mažas vaikas, Alenutė apsikabinęs ir bučiuodamas kalbėjo. Tu nē nesupranti Alenute kaip myliu tavę, tu begaliniškai esi geru būdo. Nebaugu ir ne gėdaman tavę klausyti kad ir tris metus, nes tikrai tu mažiau darai klaidų ne kaip aš.

Dovanoki Alenute man už viską kas blogo buvo praėity, nuo šios dienos aš jau noriu būti tavo glėbėj, ką liepsi

Jack Sharkey = Juozas Žukauskas
pasaulinis sunkaus svorio bokso čempionas.

SPORTAS

Jack Sharkey = Juozas Žukauskas mūsų tautietis pasaulinio sunkaus svorio bokso čempionas

Birželio 21 d. 10 val. vakare Liong Island parke „Madison Squar Garden“ aikštėj įvyko bokso rungtynės tarp Jack Sharkey ir Max Schmeling'o.

Neatsilveigiant į abejotina oro išvaizdą rungtynių pažūrėti atvyko apie 75 tūkstančius asmenų; iš ko matyti, kad šandien įsivienusis bokso sporto tradicijomis entuziasmas dar net vis didėja.

Į šių rungtynių busimus rezultatus daug kas jau iš anksto tikėjo. Ansis metais Schmeling'o įgytas pusiau įtartinu būdu čempiono titulas turėjo būti galutinai išspręstas ir atitekti tam, kuris sulig savo pajėgų ir technika yra jo vertas. Šios pasisekusios rungtynės yra

ta klausimą aiškiai išsprendusios ir šandien mes matome mūsų tautietį Juozą Žukauską — Jack Sharkey pasaulinio sunkaus svorio bokso čempionas. Ne mažiau tas pridūoda garbės palmę laimėtojai ir kartu mūsų visai tautai, kam matyti dar vienas mūsų vardo pažymėjimo žygis.

Nors čionykštė nepakankamai informuota spauda, dar gal kiek su šališkumo tendencijomis, stengiasi lig ir pa laikyti Schmeling'o žuvusius «laurus», prikišdama amerikonišką protekcionizmą, apšaukdama Žukauską amerikonu ir t. t., bet ta nieko nepadės; šandien jo tikslas pasiektas, garsus pasaulinio bokso čempiono titulas rankose mūsų tautiečio Juozo Žukausko.

Valio Žukauskas!

Valio pasaulinis bokso čempionas!

Lygiomis su stipresniais.

Gegužės m. 11 d. Glasgovo lietuvių futbolo komanda žaidė su žymiai stipresne smarkia škotų komanda „Greenhead Thistle“. Pirmas kėlinys 2:1 lietuvių naudai, antras — 2:1 škotų naudai. Vadinas lygiomis. Žmonių žiūrėjo daugiau kaip 6.000.

Lietuviai nugalėjo Argentiniečius.

Gegužės 22 dieną Klaipėdos sporto Sga (K. S. S.) turėjo su Argentinos laivo «Cacho» įgula įdomes futbolo rungtynes. kurias Klaipėdiečiai laimėjo gana aukštais rezultatais 8:1 (2:0).

Nors oras buvo daug palankesnis Argentiniečiams, nes tą dieną Klaipėdiečiams buvo gana „karšt“, O Argentiniečiai jautėsi labai gerai, nežiūrint į tai Klaipėdiečiai išėjo nugalėtojais.

Šį sekmadienį birželio 26 d. 2 val. p. p. rungtynės įvyksta tarp «Guarany» F. C. iš taurės. Rungtynės įvyksta Moocos rajone. Aikštė randasi ant Av Presidente Wilson, prie pat naujo tilto Sportininkai prašomi susirinkti ant aikštės punktualiai.

"LIETUVIS BRAZILIJŲ"
— ISEIVIO DRAUGAS

ta darysiu, tik atleisk man, užmirški Alenute, kad buvau netikęs, nes esu niekšas, tikras niekšas, kiek pinigų turėjau o per girtybę juos praradau.

— Tu Jurguti girtuokliauj! ne delto, kad girtu būti bet todėl, kad turi draugų, kurie mėgsta išsigerti iš svetimo kišenius prakaitu uždirbtų centų. Jie neverti valšinti, jie iš tavęs pasijuokia tau negirdint. Begalo mylėčiau tavę jei atsikratytum tokių draugų, kurie ištisas dienas smūklėj sėdi ir laukia panašių progų, kad gautų išgerti, — susijaudinus kalbėjo Alenutė.

Jurgis ranką uždėjęs Alenutei ant kaklo prisitraukė jos veidą ir bučiuodamas kalbėjo: — Alenute! Aš suprantu ko tu trokšti, aš tau buvau blogas, bet tu nelūdėki, aš noriu tau už nuoskaudas atsilyginti. Tu kaip aniolėlis esi, aš prisiekiu tau: atsiduodu tavo valiai, bauski valdyki mane, aš sutinku tavę klausyti.

Alenutė nors nelabai tikėjo Jurgio žodžiams nes jis niekuomet savo pasižadėjimus nepildydavo, bet šiek tiek širdžiai pasidarė lengviau, abu grįžo namo ir lyg iš naujo gyvenimą pradėdami gyventi.

Nuo tos dienos ištisų Jurgis žymiai pasitaisė. Rūbus grįžęs nuo darbo visuomet tvarkingai sukabindavo, neploves rankų prie stalo neidavo, rūščių žodžių Alenutei nedrabstydavo; bendrai nuo tos nelaimingos dienos Jurgis taip susitvarkė, kad tam valšėjui buvo geriausias ūkininkas. Alenutė taip matydama begalo džiaugėsi, o Jurgis tą džiaugsmą pastebėdamas buvo begalo laimingas ir taip jų meilė ir noras darbuotis dar padidėjo.

Vieną šventvakarį Alenutė kreipėsi sakydama Jurgiui — Tu mano brangusis Jurguti visuomet buvai nepaten-

kintas matant manę knygą skaitant, gal ir dabar tas tau nepatiks, bet tu tik nieko man nesakyki, aš nuošaliai skaitysiu.

Beabejo Alenute, man tas nepatinka; kvailas buvo kas tas knygas prirašė, o naudos iš jų jokios nematau. — Aiškino Jurgis.

— Ne Jurguti, taip negali sakyti; knygas rašo žmones genijai, kurie turi šviesų protą ir sielą, tu Jurguti knygų nesiskaitęs per ką ir jų vert s nežinai kalbėjo maloniai Alenutė.

— Kas sakė, kad nesu skaitęs? dar ir po šiai dienai pas motutę yra mirusio mano tėvo knygų visas glėbys, aš jas beveik visas perskaičiau.

— O kas ten per knygos? — klausė Alenutė.

— Knygos ir baigta, įvairios knygos: peklaknygė, sapnininkas, pasakų knygutė, maldaknygės, vienu žodžiu įvairios knygos.

— Alenutė matydama, kad Jurgis maža ką supranta, parinko trumpą lengvą apysaką ir prašė ją balsiai perskaityti. Jurgini tas nelabai patiko, bet Alenutei prašant jis pradėjo skaityti; skaitė begalo sunkiai, beūpo, bet įsigilinus Jurgį paėmė noras toliau skaityti. — Kokia graži apysakėlė — kalbėjo Jurgis lyg susigraudinęs, gal dar turi tokių panašių? — paklausė Jurgis Alenutės.

Nuo tos dienos Alenutė Jurgiui kas vakaras duodavo perskaityti parinkusi ką įdomesnį. Jurgis nepajuto kaip liko knygų mylėtoju. Skaitydavo visuomet balsiai, daug ką paaiškino jam Alenutė.

Jurgis švietėsi, lavinosi kas kartas ir pastebėjo, kad daug naudos duoda goros knygos. Alenutė taip pat džiaugėsi savo vaisiais ir mylėjo Jurgį bega-

liniai. Nors nevisuomet pildė savo pasižadėjimus, bet buvo jau kitiškas, per priosaikos daug mandagesnis, palankesnis, girtas niekuomet negrįžo iš miesto. Taip juodu laimingai gyveno.

Kartą Alenutė nuėjo į tvartą ir rado Jurgį benušant arklį.

— Ką darai! — Sušuko ji.

— Žaltys, išpeša per gristus doobilus.

— Tu visgi Jurguti silpnavalis esi, mušimu jo neįmokysi, parduok jei tau netikęs bet mušti negalima, nes nepatinka geram žmogui vargšą gyvulį daužyti — aiškino Alenutė.

Jurgis greit susiprato, jautė gėdą savyje, jis apkabino arklio kaklą ir glostydamas kalbėjo. — Dovanoki širmuti, aš nemušiu tavę daugiau, doobilų užteks gali pešti kiek nori — Alenutė nusišypsavo vietoj kad susipykti, abu juokėsi ir bučiavosi dėl šito įvykusio nesusipratimo.

Blogiausiai buvo Alenutei kovoti su Jurgio įpročiais t. y. blogų žodžių vartojimu, bet Alenutė sugebėjo ir tai padaryti ir pamazū Jurgis darėsi vis tobullesniu.

Baigiantis metų laikui nuo susitarimo dienos kuomet Jurgis buvo pasižadėjęs pasitaisyti, rengėsi švęsti savo džiaugsmo dieną.

Jurgis nežinia iš kur radęs nupirko Alenutei meilės stovylą kurią slėpė iki sukaktuvių dienos, o paskui įteikus kaipo atmintį ir savo padėką. Alenutė su savo motina už Jurgio pamestus pinigus ir savus nupirko miestely namus kur buvo galima krautuvė atidaryti. Namas buvo vieno pono kuris išvažinodamas į užsienį, labai pigiai pardavė taip kad Alenutė nepraleido progos nežiūrė-

(pabaiga 6 tam pusl.)

Mūsų lietuviškų laikraščių platinimas.

Pereitą ketvirtadienį keli suaugę vyrai Tilžėje pavijo «Tilžės Keleivis» vokiško priedo «Mittelungen für preussische Litauer» platintoją 16 metų vaikina, ir norėjo atimti laikraščius, bet kad ir mušamas vaikiną išsprūdo iš niekšų rankų ir išsigelbėjo įbėgęs įs vieną gyventoją. Vaikiną daužytas į nugara ir veidą.

DAR PELENAIS LYJA.

21-VI. (Argentinoj.) Mendoza. Cor doba S. Luiz, Pampa ir vakarinėj dalyj Buenos Aires; šiose srytysse lijo žymus pelenų lietus. Gyventojai nusiminę dėl šio reiškinio

BOLŠEVIKŲ ROJŲ.

21 VI. Paris praneša, kad iš Galicijos sužinota beveik visi Turbešovo (Ukrainoj) gyventojai apie 4,000 asmenų tapo išžudyti kariuomenės G. P. U. (seniau vadinamos Čekos) delto, kad jie atsisakę duoti valdžiai derliaus perteklių t. y. kas nuo tavęs atlieka (nesuvalgai) negali parduoti bet turi valdžiai atiduoti. Tokiu būdu buvo uždegtos jų triobos patys gyventojai nužudyti.

U. S. A. GRASINIMAS BALTIEMS RŪMAMS.

21-VI iš Vašingtono praneša, kad 2 asmenys keliauja šiton sostinėn tam tikru automobiliu su sprogstama medžiaga tykslu susprogdinti Baltuosius Rūmus (Parlamento rūmus). Vyriausybė deda visas pastangas minėtus rūmus apsaugoti.

ČILI KONTRAREVOLUCINIERIAI LAIMĖJO.

27-VI iš Buenos Aires praneša, kad Santiago, (Čili sostinė) anterevoliuciniai vėl grįžo valdžion. Sudarytas Valdžios Komitatas beveik iš tų pačių buvusių asmenų kaip va: Carlos de Villa, gen. Saenz ir k. t... Tiką nuverstoj revoliucionierių vyriausybė nesirūpino pašalinti iš kariuomenės tarpo politikavimą ir palaikė komunistinį judėjimą, tokiu būdu

buvo anterevoliucionieriai priversti griebtis paskutinių priemonių, kad apsaugoti šalį nuo komunizmo. Revoliucionierių Komiteto nariai yra areštuoti ir bus išremiti, kuriam įėjo sie asmens. gen. Puga, pulk. Grove ir masonu vadas Eugenio Matte.

Deutter agentūra praneša, kad Valparaiso policija de Alameda rūmuose surado dokumentu kurie įrodo, kad minėtas Grove S. S. S. R. buvo apmokamas kaip komunistų agitatorius. Saryšj su juo suimta dar 500 asmenų. 20 VI. Minėtas Grove buvo išleides j darbininkus atsišaukimus, kurie žinoma labai paveikė, tokiu būdu gelžkeličiai sukėlė streiką.

Vyriausybė ėnėsi griežtų priemonių įvedė šalį karo stovį pakviesdama į sostinę 63,000 pėstininkų kareivių. Nepaisant šių priemonių dalis karo laivyno pasiuntė ultimatumą naujai vyriausybei, kad ji laike 15 dienų atstatytu buvusią vyriausybę, todėl dabar padėtis labai įtempta ir dar gali visko būti.

Ivairenybės

SENI PAPROČIAI NAUJOJE KULTŪROJE.

Tolimame Sibire, netoli Mandžūrijos, vienos klajūnų tautelės vadas atidavė už skolas senam kiniečiui pirklini savo gražią 17 metų dukterį. Sovietų teismas už tai jį nubaudė pusantrų metų kalėjimu. Pirklys, paėmęs mergaitę, gavo pusketvirto mėnesio. Mergaitė pabėgė ir kreipėsi į policiją, prašydama pagalbos. Policija areštavo ir tėvą ir kinietį.

Teisme mergaitės tėvas pareiškė, kad jis pasiėgė savo tautelės įstatymais kuriais dukterė yra laikoma tėvo nuosavybe ir nuo 5 metų amžiaus jis galįs ją parduoti ar dovanoti kam nori.

MIEGO PROBLEMA.

Yra žmonių, kurie tenkinasi tik 4 — 5 valandų miegu, o kiti, atvirkščiai miega 8 — 10 val. ar net daugiau.

Ar sveika ilgai miegoti? Tyrinėjimai parodė, kad šių laikų žmonės yra labiau nervingi ir todėl reikalauja daugiau miego. Net ir žymūs, darbštūs žmonės gana daug miega. Automobilų karalius Fordas miega po 9 valandas per parą, garsus anglų rašytojas Wells taip pat ilgai miega. Beviolio telegrafo išradėjas italų fizikas Marconi tvirtina, kad tik po ilgo miego smegenys gali gerai dirbti. Bendrai, šių dienų mokslas viena iš sąlygų ilgai gyventi laiko pakankamai, ne per mažą, miego.

DŽACBANDO ISTORIJA.

Bostone, kafe restorano «Siller» sa vininkas, Samas Teras, 1925 m., norėdamas pavilioti daugiau restorano lankytojų, pakvietė pas save negrą Džabo kuris grojo pakaitomis smuiku, fleita, būgnu ir trombonu. Išdavo keista, laukinė muzika. Grojo jis gana gerai, tik tai įsigėres pradėdavo šokinėti nuo vieno instrumento prie kito, čia mušti, čia skambinti ir t. p., iš ko gaudavosi kažkokia kakofonija, — kažki muzika, kuri patikdavo ir įdomavo šokėjus. Iš visų pusių jam šaukdavo: «Dar Džabo! Dar Džabo!» Jo šlovė greit paplito plačiai ir atsirado pamėgdžiotojų. Gimė tokiu būdu džacbandas Amerikoje ir iš čia nukeliavo ir Europon.

DRUSKOS REIKŠMĖ.

Seniau buvo manyta, kad druska žmogui labai sveika. Gydytojai patarėdavo vartoti daug druskos, nes druska esanti reikalinga kaulams. Naujausias medicinos mokslas priėjo visai kitą išvadą. Per didelis druskos vartojimas kenkia žmogui.

Kai kurie gydytojai mano, kad druska yra vėžio ligos priežastimi. Mat, pastebėta, kad vėžys daugiausia pasirodo ten, kur vartojama daug kaulienos, o kaulieną gaminant paprastai vartojama daugiausia druskos, negu kurią kitą mėsa.

Vidaus Afrikoj druska labai brangi. Ten, jei norima pasakyti, kad kas yra turtingas, tai sakoma: „Jis turi tiek, kad valgo su druska“. Mat, druskos ten nėra. Ji reikia pristatinti iš labai toli.

ANGLIMIS PAVIRTE ŽMONĖS.

Vienose Anglijos anglų kasyklose gana giliai žemėse, tarp storių anglies klodų vienas anglininkas savo kūjū iškirto gabalą anglies, kuri pasirodė labai panaši į žmogaus galvą. Patekusi į žemę anglies galva sukėlė susidomėjimą ir pradėta arčiau tyrinėti vieta, iš kurios ta galva iškirsta. Paairodė, kad ta anglis susikristalizavusi ne taip, kaip visos anglis — iš augalų bet jos sudėtis — suanglėjęs žmogus. Bekasant toliau atrasti dar keli suanglėję žmonės, bet suanglėję taip gražiai jog jų visas kūnas atrodo sveikliausiu ir tokiu gražiai blizgančiu, kad sunku rasti panašų bronzinį. Kaip tie žmonės pateko į tas giliai anglies klodų vietas sunku paaiškinti.

VAGIŲ KLASIFIKACIJA.

Vienas Amerikos laikraštis taip apibūdina vagis: Tas, kas moka pavogti visą milijoną, yra laikomas finansiniu genijum; kas pasitenkina puse milijono, priskiriamas prie nepaprasto gabumo žmonių; kas paspruks, pagriebs 100.000 dolerių, gali būti pavadintas smarkiu vyruku; o kas nusisė 50.000 — nevykusiū biznieriū. Pavogimas 25.000 yra laikomas išėikvojimu o 10.000 nevykusia spekuliacija. Vagj, pasisavinęs 5000, vadina slėpiku, o 1000 — apgaviku; kas pavagia 100 dolerių, yra laikomas akplėišku plėšiku, o kas 10 dol. — niekšingu vagim. O kas paglemžia kumpio gabalėlį ar riekę duonos, j tą žiūri kaip į visai dingusį žmogų.

DĖMŠIO!

Visi sporto Š-gos «Lithuania» nariai kviečiami į visuotiną narių susirinkimą, kuris įvyks pirmadienį t. y. 27 Birželio m. 8 val. vak. savo patalpoj rua Bandeirante 92. Bus svarstoma svarbūs reikalai. Todėl prašome visi atvykti.

V a l d y b a.

SPAUDA MŪSŲ GALYBĖ.

Mažoji Lietuva

1. Plotas.

Jau iš seniau mūsų raštuose prigižo da pavadinimai: Didžioji Lietuva ir Mažoji Lietuva. Didžioji Lietuva apėmė lietuvių gyvenamus plotus, prieš karą buvusius rusų valdžioj, o Mažąja Lietuva, arba Prūsų Lietuva, yra vadinamos lietuvių gyvenamos žemės, bet priklausiusios prieš karą Vokietijai. Mažoji Lietuva, kaip ir pats jos vardas rodo, yra kelis kartus mažesnė už Didžiąją. Didžioji Lietuva buvo didžiosios Lietuvos kunigaikštystės branduolys, tuo tarpu, kai Mažoji Lietuva savarankišku gyvenimu negyveno, nes jau XIII—XIV a. a. buvo kryžiuočių ordino užkariauta. Mažoji Lietuva apima dabartinį Klaipėdos kraštą, paskiau senąjį Šalaujų Kraštą su Tilžės ir Ragainės miestais ir Nadraujos sritį su Įsručiu, Gumbine, Goldape, Darkiemiais, Labgava ir vėliava, kurie visi yra anapus Nemuno ir sudaro Vokietijos Rytų Prūsų provincijos dalį. Iš Mažosios Lietuvos žemių tik vienas Klaipėdos kraštas 1923 m. pradžioj prisiglaudė prie Didžiosios Lietuvos, nes jis buvo atskirtas nuo Vokietijos Versalio taikos sutartimi. Anapus Nemuno esanti Mažoji Lietuva užima maždaug 10.000 kv. kilometrų plotą.

2. Gyventojai.

Vokiečių istorijai mėgsta rašyti ir tvirtinti, kad Rytų Prūsiose lietuviai niekad nebuvo tikrieji, pirmysčiai gyventojai, o yra tik ateiviai kolonistai. Tikraisiais gyventojais Mažosios Lietu-

vos platuose norima laikyti išmirusius senprūsias. Tačiau tai nėra teisybė. Jei aukščiau nurodytuose Mažosios Lietuvos platuose, ypač vakarinėj daly, ir gyvenono sanprūsiai, tai jie čia nesudarė didesnio skaičiaus, o buvo tik vietomis įsimašę į lietuvių tarpą. Senprūsiai gyveno toliau į vakarus.

Mažosios Lietuvos Šalaujos it Nadraujos kraštai pateko į ordino rankas 1257 m., kai Lietuvos karalius Mindaugas, del tuo laiku nepalankiai susidėjusių aplinkybių buvo priverstas nuo tų žemių atsisakyti. Bet didieji Lietuvos kunigaikščiai vėliau visą laiką tas žemes laikė priklausančias Lietuvai ir reikalavo iš ordino jas gražinti. Algirdas ir Kęstutis siūlė ordinui nustatyti tarp Lietuvos ir ordino sieną, kuri eitų Alės ir Deimės upėmis. Mažosios Lietuvos reikalavo gincų laikais su ordinu ir Vytautas Didysis.

Per du šimtus metų, t. y. nuo atsidanginimo į prūsų žemes ligi Vytauto Didžiojo mirties, ordinas užimtojo krašto gyventojų skaičiaus padidinimu nesirūpino. Net atvirkščiai: ordinui, kuriam rūpėjo ne žmonės, o žemės, dar buvo geriau, kad del nuolatinių karų tikrųjų krašto gyventojų skaičius mažėjo. Tik kai po Žalgirio — Eglėkalnio kautynių ir vėlesnių sutarčių su Lietuva ir Lenkija kovos su ordinu aprimo, ordinas pradėjo daugiau rūpintis vidaus reikalais. Tačiau gyventojai Mažojoj Lietuvoj, nors karai juos ir naikino, buvo lietuviai. Hercogas Albrechtas, įkurdamas Karaliaučiaus universitetą, įsteigė 8 stipendijas lietuviams, greta 12 vokiškų ir 8 lenkiškų. Valdininkas Hemebergeris 1595 m. savo vienam pranešime rašo, kad Įsručio valsčiaus gyventojai yra „beveik visi lietuviai“. Tą pat patvir-

tina savo knygoj ir Hartknochas XVII amž.

3. Kolonizacijos laikai.

Taigi, XVI ir XVII a. a. daugumas Mažosios Lietuvos gyventojų buvo lietuviai, žinoma, išskiriant naujai atsirandančius miestus, kur pirkliai ir amatininkai dažniausiai buvo ateiviai iš vakarų. Bet nuo XVIII a. pradžios dalykai pasikeitė sodžiuose, nes prasidėjo smarki kolonizacija. 1709 — 1710 m. Rytų Prūsiose siautė didžiulis maras, del kurio lietuvių gyvenamos srityse, pagal tų laikų statistiką, išmirė 9601 ūkis. Daugiausia nukentėjo Įsručio valsčius, kur išmirė 2620 ūkių, Ragainės — išmirė 1613 ūkių ir Tilžės — išmirė 1307 ūkiai. Tad maras labai sumažino lietuvių skaičių, nes jei skaityti, kad ūky vidutiniškai yra 5 žmonės, tai per marą lietuvių išmirė apie 50.000!

Į išmirusius ūkius valdžia kvietė kolonistus iš Vokietijos vakarų. Jau 1710 m. atvyko pirmieji kolonistai iš Šveicarijos, bet juos visus beveik dar maras išnaikino. 1711—12 m. atvyko naujų kolonistų — apie 4000 žmonių. Jie buvo iš Šveicarijos, Pfalco, Frankų, Magdeburgo ir kitų žemių.

1713 m. pasipylė kolonistai iš Brandenburgo žemės. 1723—26 m. buvo įkurtos lietuvių srityse 1565 kolonistų šeimynos. 1732 m. prasidėjo zalburgiečių kolonistų antplūdis: zalburgiečių atkeliavo 10.048 žmonės. 1736 — 1740 m. naujų kolonistų atsirado 2820, o 1751 — 1756 m. dar 1220 kolonistų. Iš viso apskaitoma, kad per kolonizacijos laikus buvo naujai įkurdinta Prūsų Lietuvoj 25.000 svetimų kolonistų! Taigi, kolonizacijos laikai sudavė sunkų smūgį lietuvių Prūsiose. Be to, pati valdžia

daug žiauriau elgėsi su lietuviais gyventojais, negu su vokiečiais kolonistais. Lietuviai gyventojai mitydami tokį valdžios elgesį, ėmė griebtis vokiečių kalbos, kad tuo būdu būtų paleangyltu. Daromose gyventojų statistikose lietuviai būdavo įrašomi vokiečiais. Kaip greitai oficialioji vokiečių statistika «išmarina» lietuvius, aiškėja iš šių gyventojų surašinėjimo duomenų: 1881 m. surašinėjimo duomenimis lietuviškai kalbančių buvo rasta 125.440, 1858 m. — 130.780, 1861 m. — 139.428, 1864 m. — 152.000, 1867 m. — 146.800, 1890 m. — 117.688, 1900 m. — 106.230, 1905 m. — 101.534, 1910 m. — 93.933, o per didžiojo karo padarytam surašinėjime Prūsų Lietuvoj buvo rasta tik 23.000 lietuvių! Nors niekas negirdėjo, kad nuo 1910 m. Prūsų Lietuvoj būtų siautęs maras ar kuri kita liga, bet lietuvių skaičius labai ėmė sumažėti 70.000! Aišku, kad jie buvo užraijyti vokiečiais.

4. Dabartinė būtis.

Nuo kolonizacijos laikų prasidėjo sistematingas lietuvių vokietinimas Mažojoj Lietuvoj. Iš pradžių buvo išmesta lietuvių kalba iš mokyklų, o paskiau — iš bažnyčių. Visur jos vietą užėmė vokiečių kalba. Lietuviškų mokyklų Mažojoj Lietuvoj nėra. Vokiečiai iš lietuvių tyčiojasi, kaip tai rodo neseni įvykiai Tilžėj. Tačiau, Nepaisydami vokiečių spaudimo, prūsų lietuviai anapus Nemuno karta dirba, stengdamiesi tautiškai atgimti. Ir tos pastangos duoda vaisių. Kad ir pamažu, bet tautinis susipratimas Mažojoj Lietuvoj didėja. Lietuviai jau pradeda sąmoningai keveti dėl savo teisių.

G e r u l i s.

Jau trys metai suėjo,

kaip „LIETUVIS BRAZILIJOS“

lanko ne tik S. Paulo lietuvius, bet ir tolimoje provincijoje gyvenančius fazendų darbininkus prijauniančius lietuvių. Per tris metus savo gyvavimo, jis spėjo sustiprėti ir atsistoti pirmoj vietoj lietuviškos kolonijos reikalų gynime.

Žengdamas į 4-sius metus „Lietuvis Brazilijos“ žada ir gi savo skaitytojams tiesti įdomiausių ir naudingiausių žinių iš visų pasaulio kraštų. Todėl kiekvieno lietuvių pareiga stoti į mūsų eilę. Kodėl? Todėl, kad „Liet. Brazilijos“ yra rimčiausias, didžiausias, nepolitinis, metuviškos minties laikraštis, beto yra pigiausias, nes Brazilijos kastoja tik 10\$000 metams, 6\$ pusei metų ir atskiriems mėnesiams po 1\$. Užsieny — metams 20\$, pusei metų 12\$.

Metiniai skaitytojai gauna dovanų gražių lietuviškų žurnalų.

ADRESAS:

„LIETUVIS BRAZILIJOS“ Caixa postal, 1764 SÃO PAULO

LIET. „BRAZ.“

gaunamas šiose vietose:

- 1) Luz stoties kioske,
- 2) José Paulino vaistinėj,
- 3) Prie pašto laiptų ir kampo,
- 4) Rusų vaistinėj Mokoj,

pas atskirus platintojus visuose miesto rajonuose ir „Liet. Braz.“ redakcijoj visomis dienomis.

Delei patogumo

Specialiai dėl VILABELIEČIU bei kitiems ten netoli gyvenantiems, kurie važiuoja traukiniu į S. Paulo dirbti; galės gauti kiekvieną šeštadienį grįždami namon, jau nauja laikraščio numerį „Lietuvis Brazilijos“, naujam platinimo punkte, BRAZ stoties kioskoj.

Geriausia ir patogiausia skelbtis

„LIETUVIS BRAZILIJOS“

Vokiečių fotografijų įstaiga „BERNARDO“, įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinti, o taip pat su dažais.

Darbas greitas, sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas n.103) S. Paulo.

D-r. S. Meitin.

(Diplomuotas Geidelbergo ir Rio universiteto.)

Prima: vidurinių, veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val vakar. susikalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 37-a salas 8-9. T 4-0715.

PINIGŲ KURSAS.

Litas	1\$650
Prancūzų frankas	553
Vok. markė	3\$356
Ital. lira	\$778
Doleris	13\$640
Urugvajaus pezas	6\$716
Argentinos pezas	3\$614
Anglų svaras	50\$360
Lenkų	1\$850

Marietta Passerini.

PRIBUVĖJA -- AKUŠERĖ.

Rua Silva Pinto, 49 (Bom Petiro) Telef. 5-3584. S. Paulo.

VAKARINIAI KIRPIMO KURSAI

Mokslas teoriškas ir praktiškas kirpimo, yra greitas ir sąžiningas sulyg naujausios mados. Sistema: amerikos, francūzų, anglų ir vokiečių.

Pamokos nuo 7 iki 9 v. v. Taip pat ten parduodama kojine siuvama mašina.

Kreiptis: Lgo Paisandu, 48. 4 and.

PHOTOGRAFIA

São Caetano

Geri ir pigiai fotografuoja pavieniai, grupėmis, pas save ir į namus vyksta, padidina ir perdirbinėja iš senų.

Kreiptis:

Rua S. Caetano 85 (antigo 77).

O. JACOBSEN.

Dr. A. M. Kandia

Venerinių, vidurinių ir vaikų ligų. Prima: nuo 9 iki 11 v. ir nuo 3 iki 6 val.

Analizė ligoniams nemokama. persikėlė į rua Barão Itapetinga, 52. 3° andar, Telef. 40 218.

Kalbama rusiškai, lenkiškai ir vokiškai

Skaityk ir platink „Liet. Braz.“

Banco Allemão TRANSATLANTICO SÃO PAULO

Rua 15 de Novembro Nr. 38.

CENTRAS: VOKIETIJOS UŽJŪRIO — BANKAS BERLYNE. Skyriai Brazilijoje: RIO DE JANEIRO, SANTOS, CURITYBOJE, BAHIA, PORTO ALEGRE. ATLIEKA PERLAIDAS Į VISAS PASAULIO ŠALIS AUKŠČIAUSIU KURSU IR GEROMIS SALYGOMIS. INDĖLIAI IR DEPOZITAI NUO 50\$000

KORESPONDENTAS LIETUVOJE:

Lietuvos Bankas Kaune.

Daktaras

A. JAZARA-SNEGE

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgija, venerijos ir moterų ligos.

Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 2 — 6 v. v.

Ladeira Porto Geral 12 sobr.

(kampus Boa Vista ir 25 de Março)

2 andar, salas 4 e 5 Tel. 2-5068 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.

Dr. B. K. Chipiakoff

(Maskvos universiteto 1914 m. laidos.)

Rua Ypiranga 15. app. 4. (kertė rua Santa Ephigenia) Tel. 4-0316

Ligonius priima: nuo 4 iki 9 val. vak., šeštadieniais nuo 3 iki 8 v. v.

Sekmadieniais nuo 10 iki 1 val. Venerinių, vidurinių ir psichinių

Laboratorija: tyrimas šlapumo, kraujo, mikrobu ir t. t...

Laboratorija

MEDICINIŠKAS IŠTYRIMAS

(Nugarakaulio smegenų kraujo šlapumo ir išmatų). Tikras ir geras.

DR. A. KANDIA IR M. KOGAN.

persikėlė į Rua Barão Itapetinga 52. 3 aukštas. Telef 4-0218

Lietuvė siuvėja

G. Radzevicienė.

Sulig užsakymu siuvu vilnonias ir kitoniškas moteriškas sukneles. Darbas švarus ir garantuotas.

Priimu nešiotas sukneles pertaisyti
RUA GENERAL RONDON Nr. 7.
Bondē 13, 7, 35.

Cia Reikia Pa- žiūrėti.

Parduodama geromis sąlygomis 1/2 SKLYPO ŽEMĖS vila Belojo, arti Lietuvių Mokyklos. Sužinoti: „Liet. Braz.“ Redakcijoj.

„LIETUVIS BRAZILIJŲ“ REDAKCIJAI.

Šiuo raštu „Lietuvis Brazilijoj“ Redakcijai pavedu 20\$000 Vaclo Mataičio (iš Šiaulių miesto); 20\$000 Donat Liaudensko (iš Šiaulių) 17\$000 iš Bolio Dukle. Viso 57\$000.

Šie pinigai yra išduoti virš mūnė tiems asmenims dar 1929 metais. Aš šiuos asmenis gebėjau paskolindamas virš minėtus pinigus. Dabar aš išvažiuoju į Lietuvą, tai prašau šių asmenų, kad pinigus grąžintumėte „Lietuvis Brazilijoj“ redakcijai.

V. Stankevičius

Kronika.

KASYKLOSE NELAIMĖ.

20-VI. „Diario Nacional“ iš Belo Horizonte (M. Geraes est.) praneša, kad kasyklose Morro Velho, villa de Lima įvyko netikėtas sproginas, kur 1 žuvo ir 3 sunkiai sužeisti.

Šiais metais 44-ta nelaimė šioj kasykloj atsitiko. Ši kasykla turi 1.500 metrų gilumo ir apima plotą virš 6 kilometrų, tai viena išdidžiausių kasyklų kur dirba 3.000 darb. vienoj vietoj.

FEDERALINĖS VYRIAUSYBĖS REORGANIZAVIMAS.

Estado iš 21 VI praneša, kad Bendrojo Fronto demokratų partijos Gaušų lyderis João Neves de Fontuor yra įnešęs sumanymą perorganizuoti naujai Federalinę Vyriausybę ką p. prezid. Getulio Vargas sutiko.

Tuo tyksiu 20-VI. Itamaraty rūmuose įvyko visų ministerių konferencija po kurios finan. minist. Osvaldo Aranha nuvykęs į Cattete rūmus pateikė visų ministerių bendrą atsistatydinimo prašymą ką žinoma p. Getulio Vargas priėmė.

Naujan ministerių kabinetan įeina beveik tie patys asmenys, būtent: Osvaldu Aranha finansų minist., Protegenes Guimaraes jūrininkystės minist., José Americo susisiekimo minist., Afranio de Mello Franco užsienio reikalų minist., gen. Flores de Cunha numatomas teisingumo minist., žemės ūk. minist. bus vienas iš Paulistiečių Bendrojo Fronto, švietimo minist. iš Minas Geraes, karo minist. gen. Tasso Fraguoso ir darbo minist. João Alberto.

RIO NAUJAS INVENTORIUS.

Vieton atsistatydinusio Federali

nės vyriausybės intendentoriaus šiomis dienomis paskirtas naujas interventorius p. Miranda Valverde buvęs vyriausiasis prefektūros prokuroras.

INDAI URUBU'S.

S. Luiz 22 V. (est. Maranhão) Pra nešimu iš Pinheiros, kad minėtoj srytyj indai Urubu's iki šiam laikui dar būdami laukiniai ir visai neprieinami civilizuotų žmonių šiomis dienomis jie pradėjo su baltaisiais bendrauti, tuo būdu dabar jie pradėjo su baltaisiais vesti prekybą parduodami netoli jų apsigyvenusiems gyventojams Turiassu, Maracasumė ir Gurupy slėniuose, savo gaminius kaip va: kailius, balsamą, medų ir t. t. Vietos laikraštis „Imparcial“ (Bepartyvis) stebisi, kad iki šiam laikui valdžia nesirūpino jų civilizacija o jie patys susiprato.

Bo to pastebėta, kad jie yra ne paprastai narsūs, darbštūs ir gabūs; įpaė plunksnų mene, kurie pagaramina begalo gražių dalykėlių. Vieną tokį oxemplorj prof. Raymundo Lopes gavęs iš jų dovanojo tautiniam muzėjui.

ŽIAURIOS ŽMOGŽUDYSTĖS.

Nors sakoma ir rašoma, kad estran geiros (svetimtaučiai) yra peštukai, bet pasirodo, kad vietos gyventojai kur kas pralenkia svetimtaučius. Beveik kiek vienam laikraščio „A Gazeta“ Nr. rasi su atvaizdais patalpintas įvairias žmogžudystėjų aukas. Pavyzdžiui: 22-VI. Casa Verde rajone, vienas jaunuolis, vardu Fito Venancio 21 m., sportininkas, nors buvo saugojamas jo motinos ir brolo, tapo žvėriškai savo priešininko Manoel de Freitas peiliu nužudytas. Kivirčas kilo dėl futbolo rungtynių.

Kitas tą pačią dieną atsitikimas Pernambuco est., du ūkininkai susipešė dėl žemės, durklais susibadė abu mirė. Nors aplinkui daug žmonių tuo momentu buvo bet niekas negali jų atskirti. Ir dar tą pačią dieną yra įvykę panašių atsitikimų.

PRISIEKUSIŲJŲ TEISMAS.

Galvažudystėms plėstis nemaža padeda lengvas galvažudžio pateisinimas būtent: 22 VI. Prisiekusiujų Teisme buvo išteisinti du žmogžudžiai broliai, Ministrinho, Constantino Sposito. Š. m. vasario mėn. buvo nužudė alkštėj Ramos de Azavedo motoristą Josė Tiberio Kaltininkai buvo ginami vieno advokato, kuri m prisiekusėji pritarė pateisindami, kad žudinė įvyko neva dėl jausmų (nervų) pakrikimo.

Žinoma prokuroras šitą bylą apeliavo aukščiaui.

SVARBI SUTARTIS.

22 VI. «A Gazeta» sužinojusi iš aukštų valdininkų Finansų Sekretarios, kad S. P. valstybė yra padariusi su komp. Inglesa nauja sutartį, kurioj pavedama tam tikromis sąlygomis visas susisiekimo tinklas visoj estadoj. Inglesa nuo savęs apdės visus susisiekimo priemonių savininkus tam tikrais mokesčiais. Bet jai tas tikrai taip įvyktų tai galima tikėtis pagerės ir padaugės kelių ir patobulės susisiekimas.

Ši sutartis turės pradėti veikti nuo ateinančių metų pradžios t. y. 1933 m.

JUOKAI

NE VISI TOKI ŠYKŠTCS..

— Kiekvieną sykį, kada aš tave pabučiuosiu, aš tau duosiu po litą, kurį dėsimė į štai šitą dėžutę. Sutaupysim pinigų! — sako vyras savo jaunai žmogui.

Taip ir padarė. Po kiek laiko vyrui parūpo sužinoti, kiek jau pinigų sutaupė. Atidaro dėžutę ir nustemba, pamatęs ten daug banknotų po 2, 5 ir net 10 litų.

— Ką tai reiškia? — klausia vyras.

— Ne visi vyrai tokie šykštai kaip tu, — atsakė žmona.

(tąsa iš 3-čio pusl.)

dama perdaug į pinigus sukrautus, bet supradsama, kad reikia lmtis prekyba ar šiaip kuomi, kad labiau išvystytų savo kapitalą.

Sunku apsaityti kiek buvo džiaugsmo atėjus tai dienai. Prie parėdyto su lo laike pusryčių Jurgiui Alenutė įteikė nuosavybės dokumentus namo, dar tą pačią dieną nuvyko jų apžiūrėti, kur buvo džiaugsmo begalo ir be krašto. Juodu nutarė atidaryti produktų prekybą ir apsigyventi o ūkyje paliko Povyly kuris buvo sumanus berniokas. Povylys tokią naująją išgirdęs begalo džiaugėsi ir apkabinęs Onutę Alenutės tarnaitę prašė Jurgio ir Alenutės kad juodviem leistų vestis kur tuomet tikrai juodu jų ūkį sugebės prižiūrėti. Abu palaimino tuodu nauju balandėliu ir ikėlė dar jiedviem vestuves.

Prekyba ėjo Jurgiui su Alenute gerai liaudis juodu pamilo ir palaikė, nes jie mokėjo su žmonėmis apsieiti.

Ango jų meilė ir turtas ir žydėto žydėjo jų tarpe ramybė ir laimė. Reikia meilę taupyti nes ji viso gyvenimo saldybė.

(Galas).

Pasto dėžutė

Redakcijoj yra laiškait:

P. Slautai, A. Petkui, L. Vaičekauskui, D. Danilevičiutei, Kalinai, J. Riševičius, J. Steponavičius, L. Smalckai, P. Stankevičius, P. Slautai, K. Grudai, M. Skelai V. Matulioniu, J. Štobniui, M. Baškauskui, J. Veličkai, M. Patens, P. Skaziui, M. Milinaičiui, E. Lauciu, K. Bacevičiui, J. Nubickiui, P. Vilimienė, J. Vyšniauskas, P. Rinkavičius.

PASTABA: Laiškų ėmėjai neturietieji išsipirkę pasto dėžutės — moka už laišką 200 reisų. Administracija.

„LIETUVIS BRAZILIJŲ“ — GYVENIMO VEIDROBIS

PIGIAUSIAS IR GREICIAUSIAS susisiekimas tik agencia

„HAMBURGO“

Laiškortės, vyzos į visas šalis. Parūpinama šamados iš Europos į Braziliją.

Sąžiningas ir greitas patarnavimas visomis informacijomis. Interiore atsakinėjame ir raštu.

São Paulo, Lgo Sta Ephigenia 13,
Tel. 4-1152. Caixa postal 3272.

Atidaryta kasdien nuo 8 — 6½ v. v. Šventad. uždaryta.

Kalba lietuviškai.

SKAITYKITE IR PLATINKITE „LIETUVIS BRAZILIJŲ“

JIS GERIAUSIAS PATARĖJAS IR DRAUGAS VISUOSE TAMSTOS DALYKUOSE.

Laivakortės i Lietuva ir iš Lietuvos pigiausiomis kainomis

Laiškų išėjimas į Europą
Cuyabá 26-6 1932
Astrida 1-7 1932
Raul Soares 12-7 1932

Kainos pigios.

Siunčiame pinigus Lietuvon ir i kitas pasaulio šalis apmokėdami vietiniam pašte doleriais ar kita valiuta, kaip nori siuntėjas. Perkame ir parduodame įvairią valiutą

Laivakortės.

Į Europa ir iš ten. Šamados. Kainos žemos. Patarnavimas sąžiningas ir greitas.

CASA BANCARIA J. FRIZZO E CIA [kurta 1900 m.
Rua Mauá 207, kampas rua Conceição, prie pat Luz stoties.

Įstaigos darbo teisingumas garantuotas 100:000\$000, kurie padėti valstybės banke. Kalbame lietuviškai Įstaiga atdara kasdien nuo 8 val. ryto ligi 6 val. vakaro, sekmadieniais tik ligi 12 val.

